

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Vasile Alecsandri

1818-1890

Vasile Alecsandri
ÎNȘIRĂ-TE, MĂRGĂRITE

Editura
PRUT INTERNAȚIONAL

E unul care cântă mai dulce decât mine?
Cu-atât mai bine țării, și lui cu-atât mai bine.
Apuce înainte și-ajungă cât de sus.
La răsăritu-i falnic se-nchină-al meu apus.
Iar voi, care asupră-mi săgeți tocite trageți,
Cântați, dacă se poate, fiți buni și nu mai rageți!

Mircești [1888]

CUPRINS

DOINE 1842-1852

Doina	5
Altarul Monastirei Putna	8
Andii-Popa	10

LĂCRIMIOARE

Steluța	14
Lăcrimioare	16
O noapte la țară	17
Vezi tu vulturul... ..	20

SUVENIRE

Visul	21
Adio Moldovei	24
Dridri	26

MĂRGĂRITĂRELE 1852-1862

Deșteptarea României	30
Sentinela română	33
Stelele	37
N. Bălcescu murind	38
Anul 1855	40
Dragoș	42
Moldova în 1857	47
Noaptea Sfântului Andrii	51
Hora Unirei	55
Cristos a înviat	57
Înșiră-te, mărgărite	58

PASTELURI 1862-1977

Serile la Mircești	75
Sfârșit de toamnă	78
Viscolul	79
Mezul iernei	80
La gura sobei	81
Bradul	83
Sfârșitul iernei	85
Oaspeții primăverii	86
Dimineața	87
Floriile	88
Paștele	90
Plugurile	91
Sămănătorii	92
Rodica	93
Lunca din Mircești	94
Concertul în luncă	96
Cositul	99
Pastel chinez	100

VARIA (A)

Imn religios	102
Imn lui Ștefan cel Mare	103
Ștefan-Vodă și codrul	105
Ștefan și Dunărea	107

LEGENDE

Dumbrava Roșie	110
Pohod na Sybir	115
Dan, căpitan de plai	119
Legenda ciocârliei	123

Legenda lăcrimioarei	136
Cuza Vodă	138

LEGENDE NOUĂ

Cânticul gintei latine	140
Răpirea Bucovinei	142

OSTAȘII NOȘTRI

Balkanul și Carpatul	148
Pençe Curcanul	150
Sergentul	158
Odă ostașilor români	160
Epistola generalului Florescu	162

DIN PERIODICE

15 mai 1848	166
Hora Ardealului	167
25 mai 1856	168

POSTUME

Eroii de la Plevna	169
Primele obuzuri	174
Plugul blăstemat	176
Unor critici	179

*Poetul care cântă natura-n înflorire,
Simțirea omenească, a Patriei mărire,
Chiar slab să-i fie glasul, e demn a fi hultit,
Când altul vine-n urmă cu glas mai nimerit?
Și oare se cuvine, și oare-i cu dreptate
De a schimba în crime a sale mici păcate?...
O! Critici buni de fașă, poeți în șapte luni,
Vulturul nu se mișcă de-un fîpăt de lăstuni.*

Vasile Alecsandri

DOINE 1842 - 1852

DOINA¹

Doina, doiniță!
De-aș avea o puiculiță
Cu flori galbine-n cosiță,
Cu flori roșii pe guriță!

De-aș avea o mândruliță
Cu ochișori de porumbică
Și cu suflet de voinică!

De-as avea o bălăioară
Naltă, veselă, ușoară,
Ca un pui de căprioară!

Face-m-aș privighitoare
De-aș cânta noaptea-n răcoare
Doina cea dismierdătoare!

¹ Doina este cea mai vie expresie a sufletului românesc. Ea cuprinde simțirile sale de durere, de iubire și de dor. Melodia doinei, pentru cine o înțelege, este chiar plângerea duioasă a patriei noastre după gloria sa trecută!

Doina, doiniță!

De-aș avea o pușculiță
Și trei glonți în punguliță
Ș-o sorioară de bădiță!

De-aș avea, pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca păcatul greu!

De-aș avea vro șapte frați,
Toți ca mine de bărbați
Și pe zmei iecălecați!

Face-m-aș un vultur mare,
De-aș cânta ziua, la soare,
Doina cea de răzbunare!

Doina, doiniță!
Și i-aș zice: „Mândruliță,
Mă jur p-astă cruciliță
Să te țin ca un bădiță!”

Și i-aș zice: „Voinicele,
Să te-ntreci cu rândunele
Peste dealuri și vâlcele!”

Și le-aș zice: „Șapte frați,
Faceți cruce și jurați
Vii în veci să nu vă dați!”

Hai, copii, cu voinicie,
Să scăpăm biata moșie
De păgâni și de robie!

ALTARUL MONASTIREI PUTNA¹

Domnul Ștefan, viteaz mare,
ce-au dat groaza prin păgâni,
Locaș sfânt creștinătății astăzi vrea să facă dar,
Și pe malurile Putnei, cu vitejii săi români,
Însuși merge să aleagă locul sfântului altar.

Mare obștie-l urmează și pe culme se lățește,
Precum aburii pe baltă când lumina asfințește.

Căpitani, ostași cu zale și cu platoșe de fer
Pe-ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de război.

A Moldovei steag de fală fâlfaie falnic în cer;
Buciumul vuiște-n munte, sună valea de cimpoi.
Iată că lângă-o movilă domnul Ștefan s-au oprit!
Totul tace!... ochii ținți, stă poporul neclintit.

Trei ostași cu arce-n mână pe movilă-acum se urcă;
Doi, ca zimbrul, ageri, mândri,
nălți ca bradul de la munte,
Pe-ai lor umeri poartă glugă, la brâu paloș, și pe frunte
Cu-a lor lungi și negre plete se coboară-o neagră țurcă.

Ei ades cu-a lor săgeată răpezită sus, în nor,
Pintre-a fulgerilor focuri au oprit vulturul-n zbor.

Multe fiare din cei codri, mulți dușmani tineri, semeți,
Drept în inimi, drept în frunte au simțit a lor săgeți,
Căci ei sunt arcașii vrednici ai lui Ștefan domn cel mare,
Ce-și gătește-acum săgeata s-o izbească-n depărtare.

„Copii, trageți...
eu vreau astăzi să mă-ntrec în arc cu voi.“
Astfel zice domnul Ștefan!... iar voinicii amândoi
Se plec, arcele-și încoardă, trag... săgețile lor zboară,
Spintecă rapide vântul ce dă foc și văjaiește,
Se tot duc, se duc ca gândul, și de-abia ochiul zărește
Pe câmp departe, departe locul unde se coboară.

„Ura!“-n ceruri se ridică! Urlă dealul, clocotește!
„Să trăiți, copii!“ le zice Ștefan, ce-acum se gătește.

Zbărnaie coarda din arcu-i, fulgeră săgeata-n vânt,
Pere, trece mai departe,

și-într-un paltin vechi s-au frânt.
„Acolo fi-va altarul!“ zice falnicul monarc,
Ce se-nchină și se pleacă pe războinicul său arc.

„Să trăiască domnul Ștefan!“ mii de glasuri îl urează,
Și poporul jos, pe vale, umilit ingenuchează!

1843, Bucovina

¹ Subiectul acestei balade l-am cules în Bucovina, și chiar la mănăstirea Putnei, unde se află mormântul eroului care a zidit-o.

ANDRII-POPA¹

Cine trece-n Valea-Seacă
Cu hamgerul fără teacă
Și cu peptul dezvălit?
Andrii-Popa cel vestit!

Șapte ani cu voinicie
Și-au bătut joc de domnie
Și tot pradă ne-ncetat.
Andrii-Popa, hoț bărbat!

Zi și noapte, de călare,
Trage bir din drumul mare,
Și din țară peste tot!
Fug neferii cât ce pot,

Căci el are-o pușcă plină
Cu trei glonți la rădăcină,
Ș-are-un murg de patru ani,
Care mușcă din dușmani,

¹ Acest hoț a cutrierat țara șapte ani întregi, fără a-l putea prinde vreo potiră. La anul 1818, Mihai Cozoni, chiulul autorului, a fost însărcinat prin poroncă domnească ca să puie mâna pe acel hoț vestit. Deci, întâlnindu-l la Valea-Seacă, l-au ucis din fuga calului, după o cruntă luptă de câteva ore. La 1821, când a izbucnit revoluția grecească, Mihai Cozoni, al cărui suflet măret se aprindea lesne la glasul libertății și al vitejiei, s-a înrolat în armia lui Ipsilanti cu rang de sutaș (*ekatondas*), și la crunta bătălie a grecilor cu turcii în Valahia, la Drăgășani, a rămas pe câmpul războiului, după ce făcuse mari și minunate vitejii.

Ș-are frați de cruce șapte,
Care-au supt sânge cu lapte.
Și nu-i pasă de nimic,
Andrii-Popa cel voinic!

Căpitane, frățioare,
Ce se vede despre soare?
Să zăresc vro patru cai!...
N-auziși tu de-un Mihai?

Căpitane, te gătește,
Mihai mândrul te gonește.
Iată-l, vine ca un zmeu!
Fă trei cruci la Dumnezeu.

Cum îi vede-n depărtare,
Popa strigă-n gura mare:
„Hai la goană de neferi!
Hai la horă de muieri!”¹

Au zis! țipă, se aruncă,
Trece șes, pâraie, luncă
Cu fugarul sprintenel
Și cu hoții după el.

¹ Istoric. – Acesta era răcnitul lui Andrii-Popa când se izbea asupra potirelor ce întâlnea.

Libris .RO
Respect pentru oameni și cărți

Mihai mândrul vine iară,
Falnic ca un stâlp de pară,
Pe-un cal alb ce n-are loc
Și din ochi aruncă foc.

Fug cum fuge-o rândunică,
Fug ca fulgerul când pică,
Și se duc voinicii, duc,
Cu urgie de haiduc!

Pept în pept!... câmpul răsună,
Toți de tot dau împreună.
Toți la luptă-s încleștați,
Toți în sânge încruntați.

„Ura, frați!“ caii nechează,
Sus văzduhul scânteiază
„Ura!“ moartea s-au ivit!
Vulturul-n zbor s-au oprit!

Zi de vară pân-în seară
Dau voinicii să se peară
Și cu ferul ascuțit,
Și cu pumnul amorțit.

Sângele-n răni gâlgăiește,
Glasul-n gură se sfârșește.
Zece-s morți! doi încă vii,
Mihai mândrul și Andrii.

Andrii fuge făr' de-o mână,
Prinde murgul la fântână,
Dă peptiș, sare pe șă
Și din gură zice-așa:

„Zbori, copile sprintinele,
Să mă scapi de chinuri grele,
Că mă jur, de mă-i scapă,
Ca pe-un frate te-oi cată“.

Murgul sprinten se răpede.
În zadar! Mihai mi-l vede!
„Stai, hoț-popă, dragul meu,
Să-ți arăt cine sunt eu!“

Și cum zice, mi-l chitește,
Drept în frunte mi-l lovește!
„Ura!“ Vulturul din nori
Răcni falnic de trei ori.

1843, Ocna